

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

بررسی عملکرد سازمان ملل متحد و اثر بخشی آن بر تغییرات اقلیمی و زیست محیطی

کاوه فرهادی^۱، دکتر صمد قائم پناه^۲

^۱مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرقدس، تهران kavehfar@gmail.com

^۲گروه علوم سیاسی و روابط بین الملل، واحد تاکستان، دانشگاه آزاد اسلامی، تاکستان ایران sghaempanah89@gmail.com

چکیده

پایان جنگ سرد، فصلی نو در نگرشهای امنیتی جهان گشود و بازنگری در مفاهیم روابط بین الملل را ضروری ساخت. این بازنگری منجر به زایش و رشد رویکردهای جدیدی به امنیت بین المللی شد که بر خصالت چند بعدی امنیت و عوامل شکل دهنده و تهدید کننده آن تأکید میکنند. در پارادایم جدید، در کنار متغیرهای نظامی و سخت افزاری، مولفه های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی و محیط زیستی به عنوان عواملی در نظر گرفته میشوند که میتوانند به عنوان تهدیدی علیه امنیت بین المللی عمل کنند. تغییرات اقلیمی به عنوان یکی از مهمترین و پیچیده ترین چالشهای بین المللی در عصر جهانی شدن است. بعد از انقلاب صنعتی، تخریب محیط زیست توسط بشر سرعت بیشتری گرفت و پیشرفت علم و فناوری تسخیر طبیعت توسط انسان شد و آلودگی محیط زیست که یکی از آثار فعالیت های انسان مدرن می باشد باعث بوجود آمدن تهدیدهای امنیتی در حوزه محیط زیست گردید. بدلیل اینکه اجزای مختلف محیط زیست همه به یکدیگر وابسته و مرتبط هستند و هرگونه آلودگی می تواند موازنه و تعادل بین آنها را برهم بزند. از این رو شکل گیری تهدیدات نوین جامعه بشری دلیلی برای بوجود آمدن سازمان های بین المللی جهت حفاظت و حراست از صلح بین الملل و امنیت جهانی گردید که سازمان ملل با تاسیس برنامه محیط زیست بین الملل برای رفع مشکلات و معطلات محیط زیستی اقدام به وضع قواعد و مقررات جهانی نمود. این پژوهش با هدف اصلی بررسی عملکرد سازمان ملل متحد و اثر بخشی آن بر تغییرات اقلیمی و زیست محیطی با روش توصیفی-تحلیلی نپارش یافته است.

واژه های کلیدی

محیط زیست، تغییرات اقلیمی، سازمان ملل متحد، امنیت

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

مقدمه

در گذشته با تلاش اندیشمندان و فعالین محیط زیست، معضلات زیست محیطی شناسایی گردید که این عمل منجر به تعیین سازوکارهای جدیدی در اعمال نوعی حاکمیت جهانی برای مدیریت چالشهای نوظهور محیط زیستی شد. اما به دلیل اینکه این سازوکارها موفقیت چندانی برای معضلات محیط زیستی به دنبال نداشت، یکسری دیدگاه های تجدید نظر طلب در خصوص نحوه مدیریت محیط زیست جهانی مطرح گردید و هدف آن ایجاد یک سازمان بین المللی منسجم برای مدیریت و حل معضلات محیط زیستی می باشد. میزان و شیوه مصرف بشر از منابع ناپایدار طبیعت (اگرچه مردم کشورهای توسعه یافته شمال اکثریت قریب به اتفاق این منابع را مصرف می کنند) ناهمگونی اهداف و اولویت های توسعه ای و زیست محیطی و اختلاف منافع کشورها، شرکت ها و افراد مهم ترین دلیل تخریب زیست بوم جهانی است (ووگلر، کریستوفر، ۲۰۱۱).

شکل گیری حاکمیت زیست محیطی بین المللی مفهومی برگرفته از بوم شناسی سیاسی یا سیاست زیست محیطی مربوط به تعریف عناصر مورد نیاز برای رسیدن به پایداری می باشد و در واقع حاکمیت محیط زیست طیف وسیعی از قوانین، شیوه ها، رویه ها و نهادهای مربوط به مدیریت محیط زیست در اشکال مختلف آن از قبیل حفاظت از محیط زیست، حفاظت از منابع طبیعی و بهره برداری از آن را شامل می شود. مشکلات امنیتی در خصوص آلودگی، برای حکومتها و اتباع آنها حالت فوریتز و مستقیمتری دارد، گرچه در کشورهای پیشرفته، مسئله آلودگی از درجه اولویت بالایی برخوردار است، اما کشورهای جهان سوم نیز در معرض تهدید نوعی دیگری از آلودگی قرار دارند. (ماندل، رابرت، ۱۳۷۷).

در اواخر قرن ۲۰، دهه ۱۹۶۰ مسائل محیط زیست اذهان رهبران سیاسی، مقامات دولتی و دانشمندان را به خودش جلب کرد که نتیجه این توجه کردن، باعث برگزاری اولین کنفرانس جهانی در زمینه محیط زیست بشری در سال ۱۹۷۲ در استکهلم شد که هدف آن ایجاد یک ساختار بین المللی برای هماهنگ سازی بیشتر اقدامات بین المللی در زمینه کنترل آلودگی محیط زیست بود که کشورها را موظف می کرد با اقدامات جهانی در زمینه اداره بهینه منابع مشترک جهانی و کاش آلودگی ها همکاری نمایند که همین همکاری ها و توافقات سنگ بنای کنفرانس ریو را بنا نهاد.

تغییرات اقلیمی

آنچه در سال های اخیر تغییرات اقلیمی را در صدر فهرست مشکلات جهان قرار داده، نقش فعالیت های بشری در تشدید تغییرات اقلیمی و قرار گرفتن جوامع انسانی در معرض خطرات ناشی از این تغییرات است که دانشمندان علت عمده این تغییر را افزایش گازهای گلخانه ای در مقایسه با صد سال گذشته می دانند. تغییر اقلیم را عمدتاً با افزایش دمای هوای کره زمین می شناسند. آب شدن یخ های قطبی، بالا آمدن آب اقیانوس ها، خشک سالی های طولانی مدت، کاهش منابع و ذخایر آبی، ایجاد توفان ها و سیل های ناگهانی، افزایش و کاهش شدید دما، افزایش ریزگردها و آلودگی هوا و... از پیامدهای مهم تغییرات اقلیمی محسوب می شوند. در همین راستا سازمان ملل پس از هشدارهای مکرر دانشمندان در سال ۱۹۹۲ میلادی کنوانسیون تحت عنوان کنوانسیون تغییر اقلیم سازمان ملل با هدف رسیدگی به این مسیله به تصویب رساند. این کنوانسیون هر ساله کنفرانسی تحت عنوان کنفرانس اعضا با هدف دستیابی به تثبیت غلظت گازهای گلخانه ای در اتمسفر تا سطحی که از تداخل خطرناک فعالیت های بشر با سیستم آب و هوایی جلوگیری نماید، در یکی از کشورهای عضو برنامه برگزار می کند.

در صحنه بین الملل به مرور آثار تهدیدات امنیتی در روابط بین کشورها مشاهده میشود به عنوان مثال جنگ دارفور را میتوان به عنوان اولین درگیری در حوزه تغییرات اقلیمی دانست. این تهدیدات علاوه بر بروز تنش های اجتماعی، نا آرامی های سیاسی و مخاصمات خشونت آمیز را نیز به دنبال خواهد داشت. مجموعه این افزایش دما و تغییرات شکل گرفته در وضعیت آب و هوایی در سطح بین المللی

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

تغییرات اقلیمی نامگذاری شده است. بنا بر تعریف تغییر اقلیمی به تغییر در شرایط و خصوصیات اقلیم یک محل در بلند مدت اطلاق میشود (کاظمی زاد، مظفر، ۱۳۷۸).

سازمان ملل متحد

هدف سازمان ملل متحد از برگزاری کنفرانس تغییر اقلیم دستیابی به یک پیمان بین المللی برای جلوگیری از افزایش شدت انتشار گازهای گلخانه ای است که این پیمان بین المللی برای اینکه موثر باشد باید دارای چند ویژگی باشد :

الف) الزام آور باشد: یعنی ضمانت اجرایی داشته باشد که همه کشورهای پذیرنده آن به توافقات عمل کنند .

ب) شهروند گرا باشد : یعنی همانطور که بر دولت ها فشار وارد می شود و آنها را ملزم به ساخت صنایع در راستای کاهش گازهای گلخانه ای می کند ، برای کاهش تولید کربن به وسیله شهروندان نیز برنامه هایی داشته باشد .

ج) هدفمند در راستای سازگاری : بدین معنی که فقط هدم انتشار دی اکسید کربن مطرح نباشد ، بلکه برای حداقل دو درجه سلسیوس افزایش دما که اجتناب ناپذیر است نیز دارای برنامه باشد .

د) عدالانه باشد یعنی عاملان و قربانیان تغییر اقلیم را مسئولانه جدا کند و در تقسیم هزینه های کنترل تغییر اقلیم ، شاخص سرانه تولید انتشار کربن را بیشتر از نفوذ آن کشور مد نظر قرار دهد .

کنوانسیون سازمان ملل متحد در خصوص تغییرات اقلیمی نیز به عنوان یکی از سند های مهم حقوق بین الملل همکاری وسیع کشورها و مساعدت بین المللی را خواهان است . با این وصف در خصوص مقابله با تغییرات اقلیمی بهتر است گزینه نظامی انجام نشود چرا که جنگ ماهیتاً و ذاتاً مضر است؛ چنانکه اعلامیه ریو اذعان میدارد که جنگ ذاتاً مخرب است (sindico, 2018). بنابراین و صلح و توسعه و حفاظت از محیط زیست را به خطر می اندازد اقدامات نظامی به منظور مبارزه با تغییرات اقلیمی برخلاف اصول حمایتی در معاهدات بینا مللی تغییرات اقلیمی است و ماده 42 منشور نمیتواند راهکار مناسبی برای مقابله با این تغییرات باشد چرا که عدم وجود جنگ و درگیری نظامی میان کشورها به خودی خود تضمین کننده صلح و امنیت بین المللی است و تنها محدودیتی که شورای امنیت بابتی به آن پایبند باشد محدود شده شرایط ماده 39 منشور است. (ذاکریان، مهدی، ۱۳۹۴).

کنفرانس های سازمان ملل

در سال های دهه 1980 شواهد علمی نشان دادند که انتشار گازهای گلخانه ای ناشی از فعالیت های انسانی خطراتی برای آب و هوای جهان ایجاد میکند و به این ترتیب افکار عمومی لزوم ایجاد کنفرانس های بین المللی دوره های و تشکیل پیمان نامه ای برای حل این مسئله را احساس کرد. در ابتدا در سال 1988 مجمع عمومی سازمان ملل مجمع بین المللی تغییرات آب و هوایی را تصویب کرد و در همان سال به طور مشترک توسط سازمان هواشناسی جهانی و برنامه محیط زیست ملل متحد تاسیس شد تا به ارزیابی یافته های علمی در زمینه تغییر اقلیم بپردازد. پس از آن دولت ها برای انعکاس افکار عمومی یکسری کنفرانس بین المللی برگزار کردند و تنظیم قراردادی بین المللی را برای بررسی این مسئله خواستار شدند. در سال 1990 مجمع عمومی سازمان ملل متحد کمیته مذاکرات بین الدول را جهت تدوین کنوانسیون تغییر آب و هوا تشکیل داد . کمیته مذاکرات، پیش نویس کنوانسیون را تهیه کرد و این پیش نویس در 9 می 1992 در مقر سازمان ملل در نیویورک تصویب شد. این کنوانسیون در اجلاس زمین، در ژوئن 1992 در ریودوژانیرو برزیل، جهت امضاء اعضا آماده گردید و در طول جلسه ریو توسط سران کشورها و مقامات ارشد 154 کشور دنیا امضا و از تاریخ 21 مارس ۱۹۹۴ لازم الاجرا شناخته شد. تا اواسط سال 1999 بیش از 175 کشور عضو سازمان ملل آن را تصویب کردند و یا پذیرفتند و به این ترتیب خود را ملزم به رعایت مفاد کنوانسیون دانستند. ایران نیز در سال 1996 پس از تصویب هیئت دولت و مجلس شورای اسلامی به عضویت این کنوانسیون در آمد. (طرح ملی تغییر آب و هوا ۱۳۹۵).

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

سازمان ملل برای پیگیری موضوعات محیط زیست اقدام به تاسیس نهادهای بین المللی مورد نظر برای این کار کرده است و تمامی ارکان سازمان ملل به شیوه های گوناگون در برنامه های حفاظت از محیط زیست شرکت دارند که مهم ترین نهادهای سازمان ملل متحد در بخش محیط زیست شامل گروه های ذیل می باشد :

برنامه محیط زیست ملل متحد (UNEP) که مهم ترین کارگزاری اصلی و صلاحیت دار در سازمان ملل در زمینه محیط زیست می باشد . تسهیلات جهانی محیط زیست (Global Environmental Facility) که در سال ۱۹۹۱ تاسیس شد. این نهاد به کشورهای در حال توسعه با پرداخت هزینه انجام طرح هایی کمک می کند که از محیط زیست جهانی محافظت و از معاش پایدار در جوامع محلی حمایت می کند .

سازمان هواشناسی (World Meteorological Organization) : تلاش های علمی جهانی را از پیش بینی هوا تا تحقیقات مربوط به اقلیم و هشدارهای زودهنگام درباره خطرهای طبیعی هماهنگ می کند تا اطلاعات به موقع و دقیق درباره هوا ، اقلیم و محیط زیست آبی ارائه دهد .

کمیسیون توسعه پایدار (Sustainable Development Commission) ذیل ترتیبات ساختاری بین المللی فصل هشت منشور ملل متحد توجیه لازم برای تشکیل این کمیسیون فراهم گردید و اولین جلسه خود را از تاریخ ۱۴ تا ۲۵ ژوئن ۱۹۹۳ در نیویورک تشکیل داد . این کمیسیون هر ساله در نیویورک تشکیل جلسه می دهد و مسائلی نظیر مشکلات مربوط به بهداشت ، توسعه انسانی ، منابع آب شیرین ، مواد شیمیایی و ضایعات خطرناک را مورد بررسی قرار می دهد.

سازمان بین المللی دریانوردی : کارگزاری تخصصی سازمان ملل مسئول اتخاذ تدابیری به منظور پیشگیری از آلودگی دریاها توسط کشتی ها و بهبود امنیت کشتیرانی است . در جدول شماره ۱ به مهمترین رژیم های محیط زیستی که از ابتدا تا کنون تشکیل شده است اشاره خواهد شد و در جدول شماره ۲ به مهم ترین اجلاس های تغییرات اقلیمی سازمان ملل پرداخته خواهد شد.

جدول ۱- مهمترین رژیم های محیط زیستی از ابتدا تا کنون

سال	رژیم محیط زیستی	مکان
۱۹۷۱	کنوانسیون تالاب های دارای اهمیت بین المللی به عنوان زیستگاه آبی	رامسر
۱۹۷۲	کنوانسیون حفاظت از میراث فرهنگی و طبیعی جهان	پاریس
۱۹۷۳	کنوانسیون تجارت بین المللی گونه هایی در معرض خطر جانوران و گیاهان وحشی	واشنگتن
۱۹۷۹	کنوانسیون حفظ گونه های مهاجر حیوانات وحشی	بن
۱۹۷۹	کنوانسیون آلودگی فرامرزی دوربرد (کنوانسیون باران اسیدی و پروتکل آن)	مونترال
۱۹۸۲	کنوانسیون سازمان ملل درباره حقوق دریا	گینگستون (جامائیکا)
۱۹۸۵	کنوانسیون وین حفاظت از لایه اوزون و پروتکل مونترال ۱۹۸۷	وین
۱۹۸۶	کنوانسیون هشدار اولیه حادثه اتمی	وین
۱۹۸۹	کنوانسیون بازل کنترل حمل و نقل فرامرزی زباله های خطرناک و حذف آنها	بازل (سوئیس)
۱۹۹۲	کنوانسیون چهارچوب سازی تغییرات آب و هوایی	نیویورک
۱۹۹۲	کنوانسیون حفاظت و استفاده از انتقال منابع آبی و دریاچه ها	کپنهاگ
۱۹۹۲	کنوانسیون تنوع زیستی	ریودوژانیرو
۱۹۹۴	کنوانسیون ملل متحد برای مبارزه با بیابان زایی	پاریس
۲۰۰۱	کنوانسیون مربوط به مقاومت آلاینده های پایدار	استکهلم

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

جدول ۲- مهم ترین اجلاس های تغییرات اقلیمی سازمان ملل

سال	کنفرانس	موضوع	نتیجه
۱۹۹۲	ریو	تنظیم برنامه و دستورکار مبارزه با آلودگی زمین در سطح وسیع ، کاهش گازهای گلخانه ای	به توصف تمام کشورها رسید
۱۹۹۵	برلین	سازماندهی و تنظیم فرمان برلین	تصویب فرمان و برنامه ریزی برای نشست بعد
۱۹۹۶	ژنو	درباره سازمان های غیر دولتی ، بخش خصوصی	برنامه اقدام تصویب شد
۱۹۹۷	کیوتو	مقابله با تأثیرات مخرب آب و هوا	تصویب رسمی پروتکل کیوتو
۱۹۹۸	آرژانتین	مقابله با از بین رفتن بخچال های طبیعی	تصویب برنامه اقدام بوئنوس آیرس
۱۹۹۹	آلمان	بحث درباره برنامه اقدام بوئنوس آیرس	برنامه اقدام پذیرفته شد . پذیرش موافقتنامه مراکش
۲۰۰۵	کیوتو	مذاکره درباره پروتکل کیوتو	پروتکل کیوتو به اجرا گذاشته شد
۲۰۰۷	اندونزی	نقشه راه پیشنهاد شد	پذیرش موکول به اجلاس بعدی شد
۲۰۰۸	لهستان	مذاکره درباره نقشه راه	نقشه راه بالی پذیرفته شد
۲۰۰۹	دانمارک	پیمان غیرالزام آور کاهش مواد کپنهاگ	پذیرش پیمان توسط کشورها
۲۰۱۰	مکزیک	پیش نویس موافقت نامه کن کان درباره کمک به کشورهای در حال توسعه برای کاهش گازهای گلخانه ای تهیه شد	پذیرش موافقتنامه همه کشورها
۲۰۱۱	دوربان (آفریقای جنوبی)	کاهش گازهای گلخانه ای	به اجلاس قط موکول شد
۲۰۱۲	دوحه قطر	کاهش گازهای گلخانه ای	پروتکل کیوتو تا سال ۲۰۲۰ تمدید شد .
۲۰۱۵	پاریس	کاهش انتشار گازهای گلخانه ای و جلوگیری از افزایش بیش از ۱.۵ درجه ای دما	امضای توافقنامه توسط ۱۹۶ کشور و اجرای مفاد آن
۲۰۲۱	گلاسکو اسکاتلند	افزایش توجه دولت ها به تغییرات آب و هوایی	توافق برای کاهش دما، متعهد شدن ۹۰ کشور برای کاهش تولید گاز متان

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

مهمترین اقدامات صورت گرفته در ادوار گذشته توسط نهادهای سازمان ملل

در سومین کنفرانس اعضا در سال 1997 که در شهر کیوتو ژاپن برگزار شد اولین معاهده جهانی کاهش انتشار گازهای گلخانه ای تحت عنوان پروتکل کیوتو به تصویب رسید که بر اساس آن فقط کشورهای ثروتمند موظف بودند میزان انتشار گازهای گلخانه ای خود را تا سال 2008 به میزان ٪ 5.5 زیر سطح انتشار خود در سال 1990 کاهش دهند. این پروتکل در سال 2005 پس از تصویب روسیه به حالت لازم الاجرا درآمد زیرا باید حداقل 55 عضو که حداقل 55 درصد از دافعات را دارا می بودند آن را به تصویب می رساندند. آمریکا به این پیمان نپیوست زیرا به استدلال آنها به اقتصاد این کشور لطمه وارد می شد و همچنین کشورهای توسعه یافت به بزرگ مانند چین و هند را (UNFCCC 2016) شامل نمی شد.

در کنفرانس هفتم اعضا در سال 2001 در مراکش مذاکره کنندگان با توجه به مذاکرات قبلی در زمینه تغییر آب و هوا، تصمیمات جامعی را تحت عنوان پیمان مراکش اتخاذ کردند. این پیمان روش های اندازه گیری میزان انتشار، کاهش و تشخیص مقداری از جذب دی اکسید کربن توسط چاهک ها که باید در حوزه تعهدات کاهش پروتکل کیوتو احتساب گردد و نیز چگونگی انجام مکانیسم های همکاری مشترک بصورت پروژه و سیستم تجارت انتشار و قوانین لازم برای اطمینان از پایبندی به تعهدات را تصریح می کند. همچنین این پیمان یک صندوق ویژه تغییر آب و هوا تاسیس کرد تا سرمایه ای باشد برای کشورهای کمتر توسعه یافته و کمک هزینه ای برای کمک به کشورهای در حال توسعه برای بدست آوردن تکنولوژی های انرژی پاک و محدود کردن میزان رشد انتشار گازهای گلخانه ای .

سیزدهمین کنفرانس اعضا در سال 2007 در شهر بالی اندونزی برگزار شد. در این کنفرانس تمرکز بر روی مفاهیم همکاری های بلند مدت بود. نتیجه این مذاکرات پذیرش نقشه راه بالی بود که کارگروه ویژه همکاری های بلند مدت را بنا نهاد که دستور کار نا بر روی پنج محور متمرکز بود، شامل: دیدگاه مشترک، اقدامات بیشتر برای کاهش انتشار، اقدامات بیشتر برای سازگاری با تغییر آب و هوا، مکانیسم های مالی و انتقال تکنولوژی.

پانزدهمین کنفرانس اعضا در سال 2009 در کپنهاگ دانمارک برگزار شد. این کنفرانس نخستین تلاش برای جایگزینی یک معاهده جدید بجای پروتکل کیوتو بود که به دلیل اختلاف بین کشورهای فقیر و غنی بر سر وظایفشان به شکست انجامید و در پایان اجلاس، تنها سند مورد توافق، به نام توافق کپنهاگ است که تعهد آور حقوقی نمی باشد و میزان کاهش انتشار هنوز در آن مشخص نیست ولی به کاهش درجه حرارت جهانی زیر دو درجه سانتیگراد و تامین مالی 30 میلیارد دلار برای دوره سالانه 2010 تا 2012 اشاره دارد.

در هفدهمین کنفرانس در سال 2011 در آفریقای جنوبی تصمیمات مهمی گرفته شد:

الف) تمدید دوره دوم تعهدات پروتکل کیوتو. این کارگروه می بایست تا سال 2015 یک رژیم حقوقی لازم الاجرا که تمام کشورها را موظف به کاهش انتشار می نماید، تنظیم کند.

ب) صندوق سبز آب و هوایی. این صندوق زیر نظر کنفرانس اعضا عمل خواهد کرد بعلاوه طبق پیمان کپنهاگ قرار است تا سال 2020 این صندوق سالانه تا 100 میلیارد دلار تامین گردد.

ج) کمیته و شبکه تکنولوژی انتقال تکنولوژی هم برای کاهش انتشار گازهای گلخانه ای و هم برای سازگاری با شرایط تغییر آب و هوایی توافقتنامه پاریس ۲۰۱۵: بیست و یکمین کنفرانس اعضا در سال 2015 در فرانسه (کنفرانس پاریس) برگزار گردید. مذاکرات پاریس اب هدف رسیدن به یک توافق جهانی و محدود نمودن تغییرات اقلیمی برگزار شد که در پایان نشست، توافقتنامه پاریس تصویب و منتشر گردید.

نشست گلاسکو ۲۰۲۱: بالغ بر ۹۰ کشور جهان به طرحی ملحق شده اند که بر اساس آن میزان انتشار گاز متان را تا سال ۲۰۳۰ میلادی ۳۰ درصد نسبت به سال ۲۰۲۰ کاهش دهند. متان پس از دی اکسید کربن دومین گاز گلخانه ای اصلی است. این گاز نسبت به دی اکسید کربن از قابلیت جذب میزان بالاتری از گرما برخوردار است اما سریعتر در اتمسفر تجزیه می شود. کانادا، کره جنوبی، ویتنام، کلمبیا و آرژانتین از دیگر کشورهایی هستند که متعهد به کاهش ۳۰ درصدی میزان انتشار گاز متان تا سال ۲۰۳۰ شده اند. برزیل هم از جمله کشورهای جدیدی است که به این پیمان پیوسته و یکی از پنج تولیدکننده بزرگ گاز متان در جهان به حساب می آید. با این حال چین، روسیه و هند که از تولیدکنندگان اصلی متان هستند، این تعهد را امضا نکردند. در تحولی دیگر، بیش از ۱۰۰ کشور جهان متعهد شدند تا

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

سال ۲۰۳۰ به جنگل‌زدایی پایان دهند و در راستای احیای آن اقدام کنند. کشورهای شرکت‌کننده در پروژه مقابله با تخریب جنگل‌ها از جمله آلمان و تمامی اتحادیه اروپا صاحب ۸۵ درصد جنگل‌های دنیا؛ حدود ۳۴ میلیون کیلومتر مربع هستند. این کشورها در دومین روز کنفرانس اقلیمی گلاسکو متعهد شدند که تا سال ۲۰۳۰ به تخریب جنگل‌ها خاتمه دهند. در میان این کشورها دارندگان بزرگترین جنگل‌های دنیا از جمله کانادا، روسیه، برزیل، کلمبیا، اندونزی، چین، نروژ و جمهوری کنگو نیز حضور دارند.

نتیجه گیری

آغاز قرن بیستم و به ویژه پس از آن همراه با دخالت شدید بشر در طبیعت بود. بهره برداری از طبیعت و بی توجهی به آن وضعیت نگران کننده ای را پیدا کرد و کشورها دریافتند که به تنهایی قادر به مواجه شدن با آن نیستند. از طرف دیگر دوران جنگ سرد مجال پرداختن به این موضوع را نمی داد چراکه در این دوران پرداختن به موضوعات امنیتی نظامی سخت افزاری مهم تر بود و مسائل زیست محیطی در حاشیه قرار می گرفت. با این وجود سازمان ملل که پس از جنگ جهانی دوم تاسیس شده بود وارد موضوع محیط زیست گردید. سازمان ملل متحد با درک فوریت و اهمیت موضوع دو کار بسیار مهم را انجام داد. یکی تاسیس نهادهای لازم و مرتبط با موضوعات محیط زیستی و دیگری برگزاری اجلاس ها و کنفرانس های متعدد که در یک نگاه کلی می توان تاکنون به دستاوردهای مهم آن نگاهی مثبت داشت و دستاوردهای آن را نسبتا موفق ارزیابی کرد. اگرچه سازمان ملل موفق شده است موضوعات زیست محیطی را به سپهر سیاستگذاری های ملی و بین المللی بکشاند، بین محیط زیست با صلح و امنیت و با حقوق بین الملل پیوند برقرار سازد، اما پیشرفت در اهداف زیست محیطی - در تنوع زیستی، آب و هوا، تخریب زمین، آلودگی، اکوسیستم ها، بسیار بطئی است. شدت تخریب در برخی از مناطق به حدی است که دستاوردها را نیز به خطر می اندازد. از آنجا که حفاظت از محیط زیست به همکاری بیش از یکصد و نود کشور مستقل وابسته است، ایجاد یک آژانس بینالمللی با مقررات الزام آور جهانشمول برای هماهنگی همکاریها، یک نیاز فوری است. باز هم سازمان ملل باید طلایه دار چنین حرکتی باشد. حتی با افزایش تعداد معاهدات، وضعیت زیست کره همچنان رو به وخامت است.

یازدهمین کنگره ملی سراسری فناوریهای نوین در حوزه توسعه پایدار ایران

11th National Congress of
the New Technologies in Sustainable Development of Iran

senaconf.ir

منابع :

- بابائیان و همکاران ۱۳۸۸ تغییر اقلیم کشور در دوره ۲۰۱۰ تا ۲۰۳۹ میلادی با استفاده از ریز مقیاس نمایی داده های مدل عمومی گردش جو .
ECHO-G جغرافیا و توسعه شماره ۱.
پایگاه اینترنتی بی بی سی فارسی / <http://www.bbc.com/>
پایگاه اینترنتی سازمان حفاظت محیط زیست ایران
فاضلی، ح.، و نامدار، ع.، و ابراهیم پور، ج. (۱۳۹۵). بررسی تغییرات اقلیمی به عنوان تهدیدی جدید علیه صلح و امنیت بین المللی در دوران پس از جنگ سرد. راهبرد اجتماعی فرهنگی، ۵ (۲۱)، ۴۹-۶۸. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=۶۸-۴۹>
کازمی زاده، مظفر. (۱۳۸۷) تغییرات آب و هوایی و سلامت انسان، مجله رشد، شماره ۱.
کتاب سازمان ملل متحد و امنیت جهانی، دکتر مهدی ذاکریان
ماندل، رابرت. (۱۳۷۷) چهره متغیر امنیت ملی، ترجمه پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران، پژوهشکده مطالعات راهبردی.
مقبلی دامنه، مصیب، ثنایی نژاد، سید حسین. (۱۳۹۹). بررسی اجمالی تغییر اقلیم با تکیه بر کنفرانس های مربوط به کنوانسیون تغییر اقلیم سازمان ملل و نقش ایران در آن. دگرگونی ها و مخاطرات آب و هوایی 1-20، 1(2) .

“The UN Environment Programme needs new powers”. NATURE, (02 March 2021), EDITORIAL.

“United Nations Environment Programme (UNEP)”. unep.org.

French, H. (2020), “THE ROLE OF THE UNITED NATIONS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT”, Worldwatch Institute, Washington DC, USA.

<http://www.carpathianconvention.org/>

<https://www.unep.org/>

Hudson, M. (20/09/2019). Don't bet on the UN to fix climate change – it's failed for 30 years. [online] The Conversation. Available at: <https://theconversation.com/dont-bet-on-the-un-to-fix-climate-change-its-failed-for-30-years-123308> [Accessed 27 November 2021].

IPCC 2007, Summary for Policymakers, in Climate Change 2007: Impacts, Adaptation and Vulnerability. Contribution of Working Group II to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change, Cambridge University Press, Cambridge, UK, p.17.

Krampe, F. (22/02/2021). Why United Nations peace operations cannot ignore climate change | SIPRI. [online] STOCKHOLM INTERNATIONAL PEACE RESEARCH INSTITUTE. Available at: <https://www.sipri.org/commentary/topical-backgrounder/2021/why-united-nations-peace-operations-cannot-ignore-climate-change> [Accessed 27 November 2021].

Sindico, Francesco (2007) "Climate Change: A security (Council) Issue?" CCLR, Hein online carbon & climate L, Rev, vol. 29.

www.green.tv